

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТУ ЕНВАЙР ЗА ГЕЛЬМІНТОЗІВ ТВАРИН

Частина I

В. Стрижиус, лікар ветеринарної медицини, клініка "Ветлайн", м. Київ

Проблема гельмінтозів дрібних домашніх тварин, зокрема, котів і собак, не втрачає своєї актуальності незалежно від умов утримання тварин, їх статі, віку, породи і інших чинників. Особливо небезпечними гельмінтози вважаються для безпритульних тварин, тих що утримуються в вольєрних та дворових умовах, а також в розплідниках, притулках або інших місцях з високою концентрацією хазяїв. Зважаючи на складний життєвий цикл паразитів, широкий спектр їх проміжних хазяїв (членистоногих, молюсків, земноводних, плазунів та навіть ссавців), "безпечних" місць практично не залишається. Також слід відзначити, що інвазія нерідко відбувається навіть на внутрішньоутробному та неонатальному рівнях.

Актуальні гельмінтози дрібних домашніх тварин (огляд)

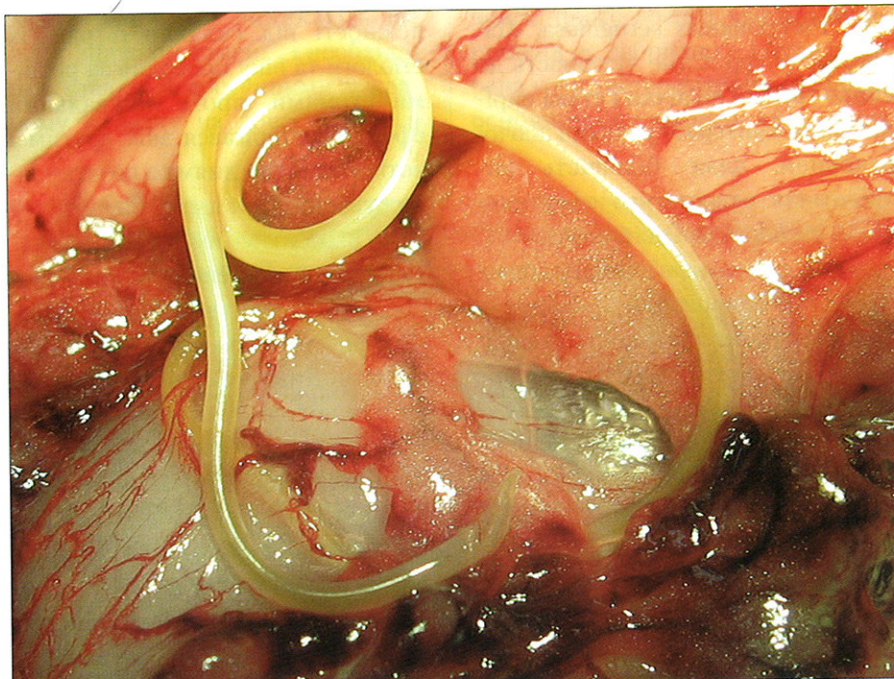
Серед поширених збудників гельмінтозів найбільше значення мають наступні:

- 1) Нематодози (найчастіше діагностуються токсокароз, анкілостомоз, дірофіляріоз).
- 2) Трематодози (опісторхоз, кононорхоз і аляріоз).
- 3) Цестодози (дифілоботріоз та дипілідіоз).

Поширені нематодози

Токсокароз: збудник може локалізуватися в тонкому кишечнику, іноді в жовчних ходах печінки і підшлунковій залозі. Це білі довгі вигнуті на кінці нематоди. У собак

паразитують *Toxocara canis* – гельмінт сіро-жовтого кольору довжиною 5-18 см, у котів – *Toxocara cati* (*mistax*). Зараження відбувається внутрішньоутробно, з молоком матері, а також при ковтанні яєць аскарид (в тілі резервуарного хазяїна або з їжею), личинки досягають статевої зрілості за 20-21 добу. Плоди заражаються на 42-у добу вагітності. Дорослі глисти травмують слизову кишечника, шлунку, можуть спричиняти закупорку кишечника і жовчних ходів, під час міграції личинки розносяться до інших органів хазяїна, а продукти життєдіяльності паразитів діють на організм тварини алергічно і токсично.

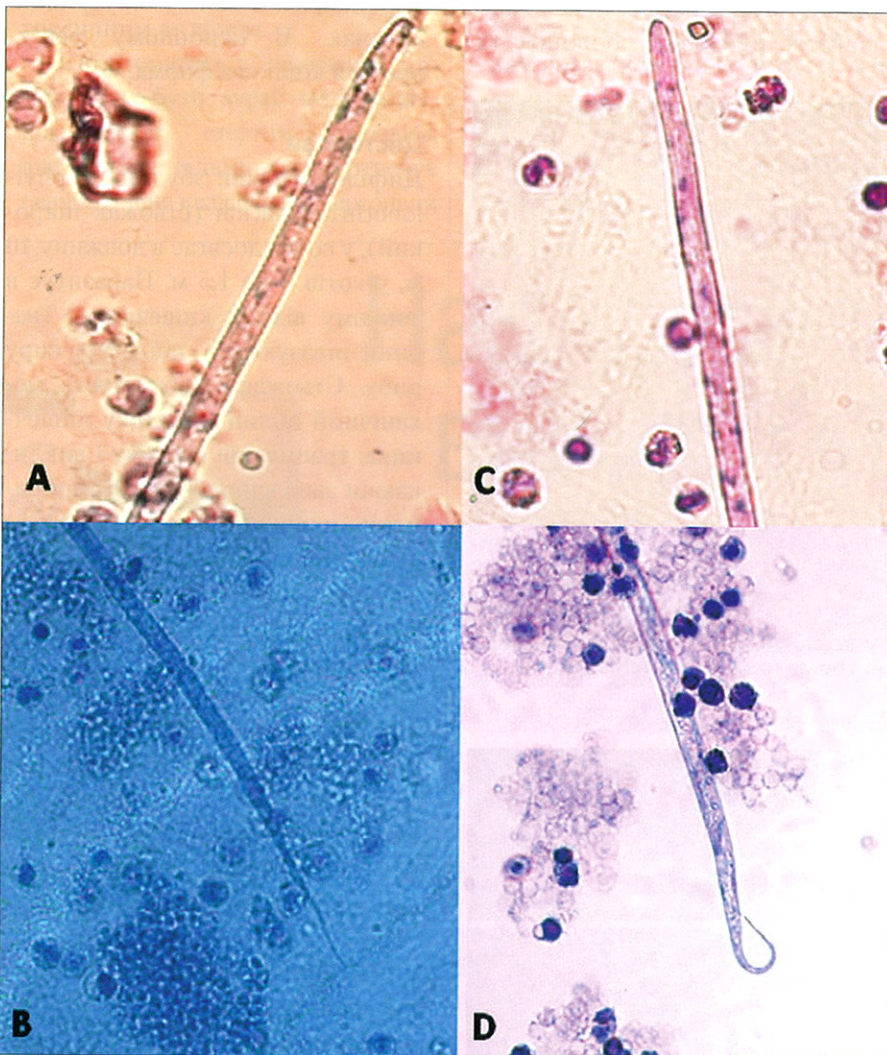

Toxocara canis

Анкілостомоз: збудник – дрібні гельмінти, довжиною 1-2 см і мають характерні гачки, паразитують в тонкому кишечнику. У собак і кішок паразитує *Ancylostoma caninum*, *Ancylostoma tubaeformis* – тільки у котів. За важкої інвазії даними гельмінтами спостерігається сильна втрата крові, що призводить до розвитку анемії. Захворювання може проходити в дуже важкій формі. Шляхів зараження два – при заковтуванні личинок і проникнення крізь шкіру. Вертикальний шлях для даних гельмінтів не характерний. Статевої зрілості анкілостоми в тонкому кишечнику досягають за 14-16 діб. При зараженні через шкіру розвиток проходить на 4-6 днів довше. Дані гельмінти – гематофаги, залози, що

знаходяться в ротовій порожнині особин, виробляють секрет, який має гемолітичні властивості.

Дірофіляріоз: збудник – світло-жовті нематоди *Dirofilaria immitis* і *Dirofilaria repens*. Дорослі особини – досить крупні гельмінти довжиною 12-30 см, *D. repens* – дещо менші. Дірофілярії здатні до паразитування у правому шлуночку серця, передсерді, легеневій артерії, причому самки живородні. Зараження відбувається за укусів комарів, уражених личинками паразита. Серед симптомів слід відзначити кашель, ознаки серцевої недостатності, а також ознаки порушення функцій тих органів, які постраждали в результаті інвазії. В літературі описано випадки загибелі тварини після сильного на-

Мікроскопія препарату крові, отриманого методом Кнотта. Добре помітні особливості головного та хвостового кінців нематод *Dirofilaria immitis* (A і B) та *Dirofilaria repens* (C і D)

Toxocara cati

Головний кінець цестоди
Diploidium caninum

Dirofilaria immitis

Трематода – збудник опісторхозу – *Opisthorchis felinus*

Трематода *Alaria alata* (стадія мезоцеркарія)

Плеуроцеркоїд *Dipilobothrium eatum*

вантаження. Діофілярії проявляють токсичну і алергічну дію, призводять до патологічних змін у внутрішніх органах.

Трематодози

Опісторхоз і колоноорхоз: збудники – *Opisthorchis felinus* – "котяча двоустка", сисун з довгастим тілом довжиною 8-13 мм, що звужується до переднього кінця і *Clonorchis sinensis*, довжиною 10-20 мм, за формою тіла нагадує опісторхиса. Паразитують в жовчних ходах печінки, жовчному міхурі та протоках підшлункової залози. Зараження відбувається при потраплянні метацеркаріїв збудників з їжею (сирою, слабомороженою або в'яленою рибою). При даних захворюваннях у тварин відзначають блідість або жовтушність слизових оболонок та

інші неспецифічні ознаки. На організм хазяїна збудники діють алерготоксично.

Аларіоз: трематодоз м'ясоїдних, що викликається *Alaria alata*. Збудник паразитує в передньому відділі тонкого кишечника. Довжина трематоди – 2,4-4,4 мм, передня частина тіла плоска, задня – циліндрична. Характерна ознака цього гельмінта – крилоподібні утворення навколо ротової присоски. Зараження відбувається при поїданні м'яса і внутрішніх органів жаб, пуголовків або дрібних хижаків. У кишечнику паразит досягає статевозрілого віку за 32-45 днів. Дорослі трематоди травмують слизову оболонку кишечника, обумовлюючи дистрофічні та атрофічні процеси, а метацеркарії викликають зміни у внутрішніх органах. В основному реєструється кишкова форма.

В полі зору світлового мікроскопу – яйця трематоди *Clonorchis sinensis* (збільшення X 100)

Ancylostoma caninum (головний кінець)

Цестодози

Дифілоботріози: збудник *Dipyllobothrium latum* (стьожек широкий), у собак досягає в довжину 10 м, у котів – до 1,5 м. Паразитує в тонкому відділі кишечника. Тварини інвазуються, поїдаючи сиру рибу. Стьожки проявляють механічний вплив на стінку кишечника, травмуючи слизову і викликаючи запалення, можуть спричинити непрохідність. Одним із симптомів є анемія.

Дипілідіоз: спричиняється цестодою *Dipylidim caninum* – "огірковим ціп'яком", що має білий або злегка рожевий колір, в довжину досягає 70 см, за ширини 3 мм. Паразитує в тонкому відділі кишечника котів і собак. Зрілі членики нагадують насіння огірка. Сколекс озброєний чотирма рядами гачків, якими паразит травмує стінку кишечника. Нерідко ціп'яки спричиняють непрохідність кишечника. Зараження відбувається при заковтуванні бліх або волосоїдів. Статевої зрілості дані цестоди досягають за 1,5-2 місяці.

Менш поширеними, але надзвичайно небезпечними для собак вважаються збудники тенідозів: *Multiceps multiceps*, *Taenia hydatigena*, *T. ovis* і інші. Собакоподібні є дефінітивними хазяями представників родини *Teniidae*, залишаючись при цьому джерелом ларвальних цестодозів для людини.

Патогенний вплив гельмінтів на організм тварини включає механічну, токсичну, алергічну дію. Так, міграція личинок в органах і тканинах, їх кумуляція в порожнистих органах та судинах можуть спровокувати закупорку кишечника, жовчних протоків, порушення роботи серця. Токсична і алергічна дія гельмінтів пов'язана із виділенням продуктів їх життєдіяльності, їх сенсibiliзуючим та токсичним впливом.

Симптоматика у інвазованих хазяїв може бути вкрай неспецифічною, перебіг – стертим і атиповим, діагностика гельмінтозів потребує певного рівня кваліфікації персоналу,

витрат часу і зусиль. Не рідкістю є точка зору, що якщо яєць гельмінтів не виявлено за одноразового копроовоскопічного дослідження, то тварину можна вважати здоровою, проте відсутність яєць – аж ніяк не гарантія відсутності паразитів в організмі. Комплексна діагностика гельмінтозів окрім копроскопічних, повинна включати гематологічні, біохімічні та імунологічні дослідження.

Незважаючи на широкий спектр існуючих препаратів для профілактики і лікування паразитарних інвазій, захворюваність тварин залишається дуже значною, а ефективність проведених протигельмінтних обробок – недостатньо високою. Це очевидно пов'язано з нераціональним і непродуманим використанням антгельмінтиків, неправильним їх вибором, можливим розвитком резистентності у паразитів, наявністю супутніх захворювань та недотриманням рекомендацій ветеринарного лікаря власниками тварин. Згідно сучас-

них рекомендацій, єдиним ефективним методом боротьби з гельмінтами залишається своєчасна регулярна профілактика і раціональне завершене лікування. Практика показує, що найбільш дієвим може бути лише комплексний препарат, що містить декілька активних компонентів, які мають синергічну взаємодоповнювальну дію, і, відповідно, широкий спектр дії. Не менш важливим є безпечність лікарського засобу: він повинен бути токсичним для паразитів та нешкідливим для тварини.

Одним з таких засобів є препарат Енвайр виробництва компанії Артеріум. Завдяки вдалому комбінуванню активних компонентів, привабливій ціні та зручності застосування, цей препарат увійшов до лікарського арсеналу практичного кожного ветеринарного лікаря. Про результати застосування Енвайру при гельмінтозах дрібних домашніх тварин – у наступному номері (№ 6, 2012).

Надійний захист від гельмінтів для собак та котів

ЕНВАЙР – знищення круглих та стовбкових гельмінтів на всіх стадіях розвитку паразиту

ЕНВАЙР – регулярність застосування – 1 раз на квартал

ЕНВАЙР – впевненість у відсутності гельмінтів

За додатковою інформацією звертайтеся: менеджер з продажу ветеринарних препаратів корпорації «Артеріум» Олег Прохоренко тел.: 8 (044) 490-75-22, 8 (050) 419-77-61